

نگاه تحلیلیگر

ناتوانی سیاسی و استمرار حصر

احمد زیدآبادی

نویسنده و مشاور هم‌میهن

شیخ مهدی کرویسی از احتمال رفع حصر خود بدون رفع حصر میر حسین موسوی و خانم زهرا رهنورد اظهار ناخشنودی کرده و آن را نپذیرفته است.

واکنش آقای کرویسی به خبر رفع حصرش اقدامی اخلاقی و خیر خواهانه و لوتی منشانه است هر چند که اگر حکومت تصمیم قطعی به آزاد کردنش بگیرد، کافی است نیروهای امنیتی مستقر در منزل او، آنجا را ترک کنند که در آن صورت حصر عملاً به پایان می‌رسد و رضایت و یا عدم رضایت آقای کرویسی هم تأثیری بر آن ندارد. صرف نظر از این ملاحظه، حصر خانگی کاندیداهای معترض به نتیجه انتخابات سال ۸۸ به اندازه‌ای ادامه یافته که رفع آن برای محصوران و برخی از دوستان آنها لطف خود را از دست داده است. بنابراین، رفع حصر در این شرایط بیش از آنکه حامیان محصوران را به وجد آورد، معیاری برای سنجش میزان جدیت کانون‌های اصلی تصمیم‌گیری به «وفاق سیاسی» مورد تأکید آنهاست.

اگر قرار به ایجاد وفاق سیاسی در کشور باشد، به‌طور قطع و یقین ادامه حصر سه‌چهره سرشناس و با سابقه کشور نقض چنین ادعایی است. ماجرای حصر از هر زاویه‌ای که نگریسته شود و در هر چارچوب تحلیلی که مورد بررسی قرار گیرد، فقط «خسارت محض» برای حکومت است، زیرا هیچ دلیل و علتی حتی ناموجهی برای استمرار آن وجود ندارد.

اکنون آقای کرویسی ۸۷ ساله، مهندس موسوی ۸۳ ساله و خانم رهنورد ۷۹ ساله هستند. حدود ۱۵ سال از حصر آنان می‌گذرد. انتخابات سال ۸۸ برای بخش بزرگی از جامعه فراموش شده و عوارض آن از یاد رفته است. محمود احمدی‌نژاد که تمام اعتراض‌ها و بگیر و ببندها و آزار و اذیت‌ها بر سر پیروزی او در انتخابات صورت گرفت، سال‌هاست مطرود و مغضوب حکومت است و حتی برای حضور در رقابت‌های انتخاباتی صلاحیت او تأیید نمی‌شود. حلقه یاران و حامیان نزدیک آقای احمدی‌نژاد که بخشی از آتش‌بیاران معرکه برای تشدید فضا و امنیتی کردن آن بودند، از هم پاشانده شده و چهره‌های معروف آن زندان یا منزوی هستند. از آن تاریخ تاکنون کشور سه رئیس‌جمهور تازه با رویکردهای متفاوت به خود دیده و تحولات بسیاری را پشت سر گذاشته است. با توجه به چنین مؤلفه‌هایی، ادامه و استمرار حصر سه‌چهره معترض به انتخابات، نه‌فقط غیرقابل توجیه که بی‌معنی است و در عین حال، انجماد و ناکارآمدی سیاسی را برای حل مسئله‌ای به این سادگی به نمایش می‌گذارد.

قاعدتاً آغاز ریاست جمهوری آقای پزشکیان باید نقطه پایانی بر این انجماد سیاسی و ناتوانی در حل مسائل کشور باشد. به نظر آقای پزشکیان با کمک رؤسای قوه قضائیه و مقننه و حمایت نهادهای بالادستی می‌تواند به این ماجرا یک بار و برای همیشه خاتمه دهد. رئیس‌جمهور که فردی بی‌آلایش و بی‌بازار از تشریفات و اهل عمل است می‌تواند با حضور در محل مسکونی آقای کرویسی و میر حسین، ضمن ملاقات و گفت‌وگو با آنها، تیم مراقبان امنیتی مستقر در حریم منزل آنان را مرخص کند. با همین اقدام ساده، ماجرای حصر به پایان می‌رسد و در عین حال، امید به کارآمدی استراتژی وفاق سیاسی هم در برخی سطوح جامعه افزایش می‌یابد. کار درست و عادلانه و امیدوارکننده همین است و هیچ حرف و حدیثی از آن نوع که همیشه چون سدی در مقابل تلاش‌های پیدا و پنهان بر برخی مسئولان برای رفع حصر عمل کرده است، نباید مورد توجه و اعتنا قرار گیرد.

در ایران دولتی می‌تواند در جهت مشکلات بنیادی و بی‌شمار جامعه قدم از قدم بردارد که دغدغه‌هایی مانند حصر چهره‌ها و چگونگی رفع آن، هیچ بخشی از دلمشغولی آن نباشد و گرنه طبق روال گذشته کار زار خواهد شد!

جواد علیزاده

بحران قطعی آب...

ادامه از صفحه یک

پزشکیان زاده و بالیده شهرستان اراک است. عطاالله مهاجرانی سخن‌گوی دولت خاتمی هم زاده روستای مهاجران اراک بود. اگر خانم مهاجرانی هم مهاجرانی (اهل مهاجران) باشد از یک جغرافیای کوچک در اراک دو سخن‌گوی دولت برخاسته‌اند؛ بی‌آنکه احتمالاً نسبتی با هم داشته باشند و باید دید سخن‌گوی دولت جدید یا اولین سخن‌گوی زن در ایران مانند سلف مهاجرانی خود در نیمه دوم دهه ۷۰ سحر کلام دارد یا نه؛ هرچند در تجربه‌های گذشته مسلط نشان داده است. سخن‌گویان دولت‌ها چندگونه‌اند؛ برخی مانند رمضان‌زاده صریح‌اند و گاه آنچه را رئیس‌جمهور نمی‌تواند بر زبان بیاورد با هماهنگی یا گاه بی‌اطلاع مطرح می‌کنند؛ اتفاقی که در پی تشکیل مجلس هفتم و در سال پایانی دولت اصلاحات شاهد بودیم و به همین خاطر رمضان‌زاده آماج حسیبیه، بهزاد نبوی، محافظه‌کاران آن روزها قرار داشت. بعضی مانند محمدباقر نوبخت می‌گویند برآیند دیدگاه‌ها را بر زبان بیاورند و چالشی ایجاد نکنند. ذات سخن‌گویی دولت اما پرچالش است؛ خاصه وقتی از یک طرف بخواهند نظر مردم و رای دهندگان را جلب کنند و از جانب دیگر رئیس‌جمهوری از آنها خواسته باشد ملاحظاتی اندرونی قدرت را فراموش نکنند. دشواری سخن‌گویی دولت در قیاس سخن‌گویی وزارت خارجه در این است که کار به صرف محکوم و تکذیب کردن به سامان نمی‌رسد. حالا به فهرست عباس امیرانتظام، صادق طباطبایی، حسن حسیبیه، بهزاد نبوی، احمد توکلی، عطاءالله مهاجرانی، عبدالله رمضان‌زاده، غلامحسین الیاهم، محمدرضارحیمی، محمدباقر نوبخت، علی ربیعی و بهادری جهری می‌نام خانم فاطمه مهاجرانی را باید اضافه کرد. در سیاهه اسامی سخن‌گویان دولت‌های بعد از انقلاب نام‌های دیگری را هم می‌توان اضافه کرد اما مشهورترها و تأثیرگذارترها همین‌ها بودند و امیدواریم فاطمه مهاجرانی به معنی واقعی کلمه سخن‌گوی دولت باشد؛ دولتی که مهم‌ترین رسانه رسمی کشور را عملاً در اختیار ندارد و سخن‌گویان نقش رسانه را هم ایفا کند.

در دولت روحانی سخن‌گویی را یک نفر انجام نمی‌داد چون در مواردی دکتر محمدباقر نوبخت و در مقاطعی علی ربیعی وزیر وقت کار و تعاون و رفاه عهده‌دار آن بود. تلخ‌ترین خاطره سخن‌گویی آقای ربیعی در دولت روحانی در روزهای پس از سقوط هواپیمای اوکراین رقم خورد که در ۲۲ ساعت اولیه او هم بی‌خبر بود و از اینکه نتوانسته درست و زودتر اطلاع‌رسانی کند، حسرت می‌خورد و می‌خورد و از اینکه بهای پنهان کاری دیگران را او باید می‌پرداخت احساس غبن می‌کرد. دولت مرحوم رئیسی، سخن‌گویی جوان انتخاب کرد اما بر کلام او نیز هیجان غلبه داشت و چون فاقد پختگی لازم بود معمولاً جدی گرفته نمی‌شد و این احساس به مخاطب دست می‌داد که یکی از دانشجویان جوان اصول‌گرا در حال طرح شعار است نه آن که پاسخ بدهد. سخن‌گویی دولت در مجموع شغلی پر حاشیه و پر دردسر بوده و مصایب آن بر مواهب و امتیازات آن چربیده است و از این رو می‌توان گفت اولین زن سخن‌گوی دولت کار آسانی پیش رو ندارد؛ هرچند از این بخت برخوردار است که رئیس او خود اهل ملاحظه‌کاری نیست و این مهم‌ترین امکان برای خانم سخن‌گوست. نکته جالب درباره سخن‌گوی دولت دکتر پزشکیان این است که در سال ۷۴ او یکی از دو دانشجوی دختر پذیرفته‌شده در رشته مهندسی مکانیک دانشگاه کرمان بوده که به خاطر موفقیت‌های تحصیلی بورس دکتری دانشگاهی در لندن نیز به‌او تعلق گرفته ولی نرفته و بعدتر روانه اسکاتلند شده و از دانشگاهی در آن سامان دکتری مدیریت دریافت کرده است. در سال ۹۶ وزیر آموزش و پرورش دولت روحانی خانم مهاجرانی را به ریاست مرکز استعدادهای درخشان منصوب کرد و بعد از انتخابات اخیر نام او در فهرست اعضای شورای راهبری دولت چهاردهم به نسبت چهره‌های مشهور سیاسی ناآشنا نمی‌نمود و حالا از همان شورا که خروجی‌های آن به گفته آقای ظریف ۷۰ درصد کابینه پزشکیان را تشکیل می‌دهند یک عضو هم به عضویت دولت درآمده است. فاطمه مهاجرانی، سخن‌گوی دولت

پاول دوروف موسی تلگرام آزاد شد

قاضی پرونده دستور داد تا دوروف از بازداشت موقت برای تحقیقات اولیه و احتمالاً تفهیم اتهام آزاد شود. طبق گزارش منابع خبری، «پاول دوروف»، مدیرعامل تلگرام برای ملاقات با یک قاضی تحقیقی از بازداشت پلیس آزاد و منتقل شده است. خبرگزاری «رویترز» دیروز به نقل از یک منبع قضایی نوشت مدیرعامل تلگرام، برای ملاقات با یک قاضی تحقیقی از بازداشت پلیس منتقل شده بود. طبق گزارش رویترز، این قاضی قرار است در مورد انجام بازجویی رسمی از آقای دوروف پس از دستگیری او به عنوان بخشی از تحقیقات در مورد جرایم سازمان‌یافته در این اپلیکیشن پیام‌رسان، تصمیم‌گیری کند. این کارآفرین سرشناس روسیه‌ای در حوزه

فن آوری و مدیرعامل شرکت تلگرام که شهروندی فرانسه را نیز دارد، اواخر روز شنبه به فاصله کمی بعد از فرود آمدن هواپیمای حامل وی در فرودگاه «لو بورژ» شهر پاریس به اتهام «تروریسم، قاچاق مواد مخدر و پولشویی» دستگیر شد. خبرگزاری فرانسه نیز به نقل از منابع خود خبر داد که با گذشت تقریباً چهار روز بازجویی توسط بازرسان فرانسوی، دوروف به مقامات قضایی تحویل داده شد تا در مورد اقدامات بعدی تصمیم‌گیری شود. یک قاضی پاریس تصمیم خواهد گرفت که آیا علیه بنیانگذار تلگرام اتهامات وارده را مطرح کند یا نه و سپس دادگاه در مورد بازداشت یا آزادی او که احتمالاً محدودیت‌هایی علیه او شامل می‌شود، تصمیم می‌گیرد.

مسئولیتی مترتب می‌شود در کنار آن پاسخگویی و جوابگویی به شهروندان هم تداعی می‌شود که این نظام تعادل و به اصطلاح نظام دولت کارآمد، شفاف و پاسخگور تداعی کرده و در چارچوب اصول و موازین حکمرانی خوب است. این تداعی جوابگویی هم کاملاً موجه و هنجاری است. «او درباره لزوم توانمندی دولت هم می‌گوید: «از منظر حقوق عمومی دولت باید توان کافی برای ایفای وظایف ذاتی خود را که در رأس آن اصل ۱۱۳ قانون اساسی به‌مثابه پاسداری از حقوق اساسی است به‌منصه اجرا برساند. از این منظر باید وزارت کشور را به عنوان نهادی دید که متکفل امور عمومی کشور بوده و قرار است که زمینه‌های حق بر امنیت شهروندان را در گستره ملی فراهم کند. لذا این اقتدار و اختیار باید در دست دولت‌ها باشد و دولت‌ها باید شجاعت، جسارت، شهامت و اقتدار کافی را برای ایفای وظایف خود داشته باشند.» این حقوقدان تأکید می‌کند که ما نمی‌توانیم از دولتی بخواهیم که رفع فیلتر کند، گشت ارشاد را متوقف کند، نظام دیپلماسی بین‌المللی گفت‌وگومدار خود را براساس اصل تنش‌زدایی و عزت، حکمت و مصلحت‌پیش‌بیردولی ابزار کافی را در اختیار آن نگذاریم یا او را در مسیر ایفای تعهداتش خلع سلاح کنیم. زیرا در چنین شرایطی اصل ۱۱۳ قانون اساسی کارآمدی خود را از دست داده و قانون‌گذار به طریقی عبث زمینه‌تپی کردن اصول قانون اساسی را از حکمت فراهم می‌کند. نقره‌کار تأکید می‌کند که باید با دید حقوق اساسی و حقوق عمومی به اقتدار رئیس‌جمهور نگاه کرد: «به نظر می‌رسد این اقدام مقام معظم‌رهی به نوعی تجویز «اذن در شکی اذن در لوازم آن است» را تداعی کرده و زمینه‌ای می‌شود برای اینکه دولت بتواند با شعار تغییر زمینه‌های تغییر واقعی در حوزه عمومی و عرصه اجتماعی را فراهم آورد و در راستای خیر عمومی و منافع همگانی اثر بخشی، کارآمدی و قابلیت کافی برای جلب رضایت شهروندان و رای دهندگان و کسانی که رای ندادند اما به دنبال تغییر بودند، فراهم کند. فراموش نکنیم که بزرگترین سرمایه اجتماعی جمهوری اسلامی ایران یکایک مردم و شهروندان هستند.»

توان مومنی برای حل و فصل راحت‌تر مسائل

محمد مهاجرانی، روزنامه‌نگار و تحلیل‌گر سیاسی اصولگرا اما تأکید می‌کند که مسئله تعیین وزیر کشور به عنوان جانشین فرماندهی کل قوا در نیروی انتظامی در واقع یک امتیاز برای وزیر کشور است. در دوره‌های گذشته هم گاهی اوقات این موضوع وجود داشته و معمولاً وزیر کشور این اختیار را داشته است که از امکان فرماندهی نیروی انتظامی برخوردار شود. او به تفاوت آنچه امروز رخ داده با دوره‌های قبل اشاره می‌کند: «این تفاوت آن است که این بار وزیر کشور خودش یک نظامی است و اتفاقاً یکی از فرماندهان ارشد نیروی انتظامی بوده است. او به دلیل سابقه‌ای که در نیروی انتظامی دارد و آشنایی کاملش با وظایف نیروی انتظامی به راحتی می‌تواند به شناخت کامل خود از زیر و بم‌های نیروی انتظامی توجه کرده و از این موقعیت استفاده کند.» مهاجرانی اضافه می‌کند: «با توجه به اینکه وزیر کشور فعلی که جانشینی هم به او تفویض شده خودش از اعضای نیروی انتظامی است. بنابراین معتقدم در مسائلی مانند بر خورد با حجاب یا آنچه که در ناآرامی‌های سال ۱۳۹۸ یا ناآرامی‌های ۱۴۰۱ با آن مواجه بودیم، شرایط متفاوتی وجود دارد به این معنی که امکان تصمیم‌گیری برای وزیر کشور به راحتی وجود دارد و او بدون اینکه نیاز باشد به فرمانده نیروی انتظامی از طرق غیرمستقیم دستور دهد خیلی راحت می‌تواند چنین مسائلی را حل و فصل کرده و به نتیجه برساند.»

دولت دچار دوگانگی تصویر نشود

پیام‌تیرانداز، مدیرعامل خبرگزاری فارس در واکنش به انتخاب حضرتی برای ریاست شورای اطلاع‌رسانی دولت، به هم‌میهن گفت: «آقای حضرتی از روزنامه‌نگاران باسابقه و با توجه به مشی دولت، انتخابی مناسب است. خانم مهاجرانی را کم‌تر می‌شناسم و امیدوارم در جایگاه سخنگویی دولت موفق باشند. مهم‌ترین مسئله امروز برای این دو جایگاه یعنی رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت و سخنگو، این است که روایت واقعی دولت منعکس شود. آنچه که آقای پزشکیان به آن اهتمام دارد، چه از طریق هماهنگی رسانه‌های دولت و چه از طریق سخنگو انعکاس پیدا کند تا دولت دچار تفاوت و دوگانگی تصویر بازنمایی شده در افکار عمومی نباشد. خیلی وقت‌ها شاهد این هستیم که مسئول مربوطه یا دستگامی یک نگاه دارد و با تصویری که از آن در رسانه‌هاست، تفاوت دارد. اگر روی این مسئله تمرکز کنند، بسیار مناسب است. توانمندی‌ای که من از آقای حضرتی می‌شناسم، می‌تواند واقعیت دولت را نشان دهد. این واقعیت برای مردم شریفین است و عصای دست دولت در اجرای برنامه‌هایش می‌شود.» او درباره دوگانگی میان رسانه‌های منتسب به حاکمیت و دولت‌های غیر همسوی با اصولگرایان، اظهار داشت: «نگاه ما این است که دولت بخشی از ساختار جمهوری اسلامی است. اگر چه ممکن است دولت از لحاظ سیاسی با رسانه ما در بعضی موضوعات نگاه یکسانی نداشته باشد، اما موفقیت آن را برای خودمان فرض می‌دانیم. موفقیت دولت، موفقیت نظام جمهوری اسلامی، پیشرفت مردم و جامعه است. اتفاقاً احساس می‌کنم که باید بیشترین کمک را در این زمینه داشته باشیم. یکی از انتقاداتی که به بعضی نگاه‌های رسانه‌ای داریم این است که معمولاً موضوعات را کامل نمی‌بینیم یا به نیمه‌خالی لیوان می‌پردازیم. چند سال قبل در دولت آقای روحانی فارس بحث خوب را مطرح کرد که توجه مردم را به سمت نیمه‌پر لیوان نیز جلب کند. البته نقد و اطلاع‌رسانی سر جای خود وجود دارد و به معنای مخالفت با دولت نیست. بلکه به دولت کمک می‌کند تا نقاط ضعف را پیدا و برای رفع آن اقدام کند. تلاش‌مان این است که نگاه سیاسی نداشته باشیم؛ هر چند یک رسانه‌ها را اشتباه نیست.»